

HOPP

Nr 4 vinter 2025

Möt Mariann Edgar Budde

Biskopen som stod upp mot Trump

Svenska
kyrkan

Uppsala

Matilda Helg

HUR KAN DEN HÄR VÄRLDEN LÄKA? Jag tror att vi är många som vill ha svaret på den svåra frågan. Att vi är många som vill kunna se med tillförsikt mot framtiden för oss själva och för kommande generationer. Vi behöver ett hopp. Men det hopp och den framtidsstro vi ska bära behöver vara förankrad i en klarsynt blick på det som är våra utmaningar. Annars blir det en optimism utan trovärdighet.

På ett sätt är varje stund i världshistorien unik, på ett annat sätt verkar det som att historien upprepar sig. Varje generation behöver på något vis erövra sin tids hopp och framtidsstro, utifrån de förutsättningar som råder just där och då. Samtidigt finns det en hoppets berättelse som bär genom alla tider.

För oss kristna handlar det om ett barn som föds under komplicerade omständigheter till sin tids oro och bekymmer. Barnet bär Guds barmhärtighet till oss och möts av mänsklig barmhärtighet. Av föräldrar som tar emot det och lindar det och lägger det i en krubba. Av herdar som vaktat ute på fältet och kommer för att hylla det. Av vise män som kommer för att få se det och varnar den lilla familjen för dem som vill göra barnet illa.

Kanske är barmhärtigheten svaret på hur den här världen kan läka. Guds barmhärtighet mot oss och vår barmhärtighet mot varandra. Den är inte svaret på all vår tids oro och bekymmer, men kan vi leva i barmhärtighet med varandra, så kan vi ge varandra hopp om framtiden. För visst ljusnar vår bild av framtiden när vi ser människors omsorg om varandra?

I Uppsala pastorats alla församlingar och kyrkor förbereds julens gudstjänster, konserter, festligheter och mötesplatser. Vi ska få fira tillsammans att Gud blir människa för att ge oss ett hopp som bär genom alla tider. Varmt välkommen! +

Matilda, domprost

*Gud, tack för att vi återigen får fira jul.
Kom med ditt ljus och din barmhärtighet till vår värld.
Gör oss beredda att ta emot dig när du kommer till oss. Led oss att ge omtanke till andra och sprida hopp där vi går.
Vi ber för hela vår värld, för alla människor som behöver mötas av barmhärtighet.
Vi ber för Uppsala. Välsigna vår stad, våra hem och våra hjärtan i denna juletid.
I Jesu namn.
Amen.*

"Vad är frihet?" sjöng Thomas di Leva 2004, och det är en fråga som kan kräva en funderrare. Svaret beror förmodligen ganska mycket på vem du är och var du befinner dig i livet. Hopp har pratat med några Uppsalabor om när de känner sig mest fria, och vad som kan få dem att känna sig ofria.

Mimmi Sundin, 52

– Jag känner mig mest fri när jag inte har något inbokat alls, när kalendern är tom. Som i dag faktiskt!

När känner du dig ofri?

– Det är när jag har en massa förväntningar på mig, upplevda eller verkliga.

Hamad Javadi, 27

– När jag kör hojen! Jag har drömt om en motorcykel sedan jag var liten och skaffade den här för en vecka sedan. Om att köra bil är som att se på film är köra hoj som att vara med i filmen.

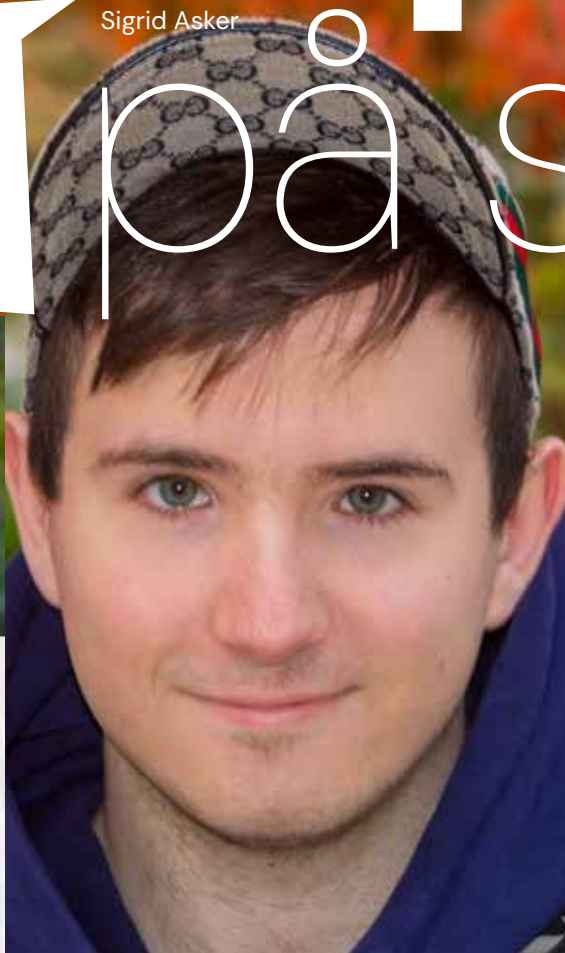
När känner du dig ofri?

– När jag har en massa press från jobb och studier.

När känner du dig mest fri?

Text och foto
Sigrid Asker

Folk på stan

Gustav Lindblom, 18

– På helger känner jag mig oftast fri. För då är jag ledig och kan jag umgås med mina vänner och vi kan hitta på roliga saker som vi inte kan göra under veckorna.

När känner du dig ofri?

– Måndag morgon!

Amanda Stjerna, 36

– När jag är ensam på ett ställe där jag aldrig har varit förut. Då kan ingenting gammalt hinna ifatt mig.

När känner du dig ofri?

– Under den ekonomiska krisen kände jag mig väldigt ofri. Allt blev dyrt, hela världsläget var skit och jag hade ett litet barn att ta hand om.

Benjamin Kruse, 38

– Det är när jag är helt ledig, utan planer.

Inga roliga planer heller alltså?

– Inga planer!

När känner du dig ofri?

– Med en massa deadlines och press, samtidigt som jag försöker söva en ettåring, då är man ganska ofri.

Patricia Heredia Toledo, 80

– Som pensionär är jag alltid fri, haha. Fast jag älskade att jobba så jag kände mig rätt fri då också. Jag kom till Sverige 1975 och det var en frihet att lämna förtrycket i Chile.

När känner du dig ofri?

– Första tiden i Sverige kände jag mig samtidigt ofri. Jag hade fyra barn, varav ett nyfött, och kunde inte språket.

Inne håll >>>

Står upp 4

Under samma himmel 7

En födsel på rull 8

Julevangeliet 11

Klosterlikt Mitten

Oblatbageriet 14

Tips för lediga dagar 17

Dödssynder: Lättja 18

Tradition 20

Vi saknar ord 21

Aktuellt 22

— Vi lever i föraktets kultur

Text och foto Lina Svensk

Vänsterradikal Trump-hatare eller en modig förkämpe för USA:s marginaliserade grupper? Hopp har träffat amerikanska biskopen Mariann Edgar Budde som skapade rubriker världen över efter att ha predikat under presidentens tillträde.

Tre enorma bokstäver i järn tornar upp sig utanför domkyrkan – MOD. Uppsalakonstnären Michel Östlunds minimalistiska men iögonfallande verk är på tillfälligt besök för att hedra biskop Mariann Edgar Budde som i mitten av september är gästpredikant under invigningen av stiftets präst- och diakonmöte som pågår innanför domkyrkans väggar.

Mariann Budde, biskop i Washington sedan 2011, rönt rubriker världen över när hon i januari i år predikade under den interreligiösa gudstjänst som arrangeras efter varje ny presidents tillträde. Mot slutet av sitt anförande vädjade hon till USA:s då nytillträdde president Donald Trump att visa barmhärtighet mot de personer i landet som efter valet kände oro och rädsla inför framtiden – barn med transidentitet eller som är homosexuella, papperslösa

personer som arbetar och betalar skatt, flyktingar från krigshärjade länder.

– Må Gud ge oss styrka och mod att hedra varje människas värdighet, att tala sant och kärleksfullt till varandra och att ödmjukt vandra tillsammans och med Gud för alla människors bästa, avrundade hon samtidigt som TV-kamerorna

panorerade över en påtagligt missnöjd Donald Trump.

Reaktionerna lät inte vänta på sig, dels från kritikerna (Trump själv krävde en ursäkt och refererade till Mariann Budde som en "så kallad biskop" och en "radikal vänsteranhängande Trump-hatare" på sociala medier), men även från de som hyllade biskopens mod att i direktsändning och inför en hel värld stå upp för marginaliserade människor och sin tro på en barmhärtig Gud.

Sedan januari har inbjudningar strömmat in från media och församlingar världen över och i september har turen alltså kommit till Sverige och Uppsala.

Sanningen förvrängs

Under sin gästpredikan i domkyrkan (som för övrigt avslutas till ljudet av spontana applåder – ett ovanligt tilltag i Svenska kyrkan) talar biskop Budde bland annat om vikten av att stå upp för det man tycker är rätt och viktigt, även när det innebär en risk.

– Som en av USA:s stora medborgarrättsliga förkämpar, Marian Wright Edelman, sagt: är det inte bättre att misslyckas med något som är meningsfullt än att lyckas i medelmåttighet?

Samtidigt menar hon att starka övertygelser också kräver ödmjukhet inför att vi ibland gör felaktiga antaganden och ofta är oförmögna att uppfatta våra egna fördomar.

– En av de största utmaningarna vi står inför i USA idag är det som, i min mening, korrekt har beskrivits som föraktets kultur (övers. av "culture of contempt", reds. anm.). Vi lever i en föraktets kultur i vilken sanningen förvrängs i syfte att vinna en diskussion eller misskreditera den som har en annan världsbild, säger hon och fortsätter:

– Den här kulturen rättfärdigar att vi inte lyssnar på varandra och att vi pratar om varandra på ett föraktfullt eller till och med hatiskt sätt. Därför blir det nästan omöjligt att föra ett meningsfullt samtal med en meningsmotståndare. Och i sin mest extrema form uppmuntrar föraktets kultur till våld.

"Även om Bibeln för mig är en viktig samtalspartner kan den bli farlig när den används som ett vapen."

Mariann Edgar Budde

Det är det här resonemanget vi krokar i under en kort pratstund med biskop Budde vid den efterföljande pressträffen.

Samtalspartner och vapen

Bibeln tycks användas som slagträ på båda sidor av det politiska spektrumet – tycker du att den har en plats i politiken i och med att den kan användas för att förstärka argument från både höger och vänster när föraktets kultur är så stark?

– En helig skrift kan användas för att rättfärdiga nästan vad som helst. Bibeln är en komplex samling dokument skrivna under årtusenden och som i sig är tusentals år gamla. De tar avstamp i en stampräglad världsbild och har utvecklats över tid, men aldrig till en skrift som fulländat uttrycker allomfattande barmhärtighet och kärlek, säger biskop Budde.

Hon understryker att även om Bibeln för henne är en viktig samtalspartner, är hon inte blind för att den blir farlig när den används som ett vapen.

– Du kan hitta passager som förespråkar såväl slaveri som din rätt att slå ihjäl dina barn om de inte lyder dig. Till och med Jesus säger emellanåt otroligt hårda saker som kan vara svåra att förstå och som ibland citeras för att rättfärdiga

verkligt vidriga beteenden. Därför tror jag man måste ta hänsyn till hela det kristna vittnesbördet och inte använda Bibeln som ett vapen, utan som en källa till inspiration, vägledning och undervisning.

Trots att biskop Budde blev världskänd för en predikan som många uppfattade som ett tydligt politiskt ställningstagande, menar hon själv att hon är restriktiv när det kommer till att uttala sig offentligt i politiska frågor.

– Som kristen finns det många frågor man bör engagera sig i för att vara en del av den offentliga debatten, men det är förstås väldigt viktigt att man som representant för sin kyrka inte tar partipolitisk ställning.

Hon förklarar att de ganska få gånger hon känner sig manad att offentligt uttala sig i en fråga är det för att hon kan tillföra ett perspektiv eller lyfta en erfarenhet som annars riskerar att förbises.

– Det viktigaste att komma ihåg är att när jag uttalar mig i egenskap av religiös ledare så ber jag inte nödvändigtvis människor att hålla med mig eller lämna kyrkan, utan om att delta i samtalet. Jag gör mitt bästa för att erbjuda ett perspektiv som i min mening är så troget Jesus undervisning och det kristna evangeliet som möjligt.

Hoppas pendeln svänger igen

Biskop Buddes val att stå upp för de rädda och utsatta under sin predikan i januari kom till stor del ur kärlek och solidaritet till de sina.

– De jag talade om var mina vänner och människorna jag tjänar, inte en abstrakt grupp. Det förhärskande budskapet som spreds efter valet handlade om en slags enighet i landet som jag upplevde var falsk, en enighet baserad på seger, dominans och förvanskning. Jag kände att jag var tvungen att säga det som alla visste men som man inte då yttrade högt. Jag gjorde det för människorna jag känner och älskar.

Varför tror du att det idag anses radikalt och politiskt att stå upp för jämlikhet och marginaliserade grupper så som du gjorde?

– Det undrar jag också. Vi har sett ett enormt skifte i landet och utsätts för konstant bombardemang av budskap som uppmanar oss att vara rädda för varandra, rädda för främlingen och rädda för människor som är annorlunda. Det är förstås inte första gången i vår historia. Vi har varit här förut och förhoppningsvis kommer pendeln att svänga igen. +

Mariann Edgar Budde, Bishop of the Episcopal Diocese of Washington, föddes 1959 i Summit, New Jersey, med en amerikansk pappa och en svensk-amerikansk mamma.

Hon prästvigdes 1989 och valdes till biskop i Washingtons stift 2011 då hon blev den första kvinnan någonsin i ämbetet.

Biskop Budde är gift och har två vuxna söner. På fritiden gillar hon bland annat att cykla och att laga mat till vänner och familj.

– Om du hälsar på mig är det sannolikt att jag skulle bjuda på pasta med färska grönsaker, en god sallad och en flaska vin.

Sprid ljus i mörkret

Text Act Svenska kyrkan

Foto Fredrik Bengtsson /Ikon

Vi lever alla under samma himmel men verkligheten ser olika ut. Just nu pågår omkring 200 väpnade konflikter i världen, exempelvis i Ukraina, Israel, Palestina, Libanon, Sudan och Sydsudan. En fjärdedel av jordens befolkning lever i konfliktdrabbade områden. Som världsvid kyrka och internationell biståndsaktör finns Act Svenska kyrkan på plats där människor drabbats av krig och konflikt. Tillsammans med lokala kyrkor, organisationer och människorättsförsvarare agerar vi för fred.

Sprid Ljus i mörkret

Varje år samlar Act Svenska kyrkan in pengar till olika projekt inom det internationella arbetet. I år är temat "Sprid Ljus i mörkret" och fokuserar på Act Svenska kyrkans arbete för fred. Julinsamlingen pågår mellan första advent och trettondedag jul.

Swish: 9001223

Plusgiro: 90 01 22-3

Bankgiro: 900 1223

... och hon lindade henne och lade henne **i en halsduk**

Text Henrik Viberg
Foto Patrik Lundin

Precis som det brukar vara står berättelsen om händelserna i Betlehem för dryga 2000 år sedan i centrum för julens budskap 2025. Annika Lindholm kan intyga att oväntade omständigheter vid en barnafödsel knappast bara hör till julevangeliets skildring, men även hennes berättelse innehåller både hopp och glädje trots att den bokstavligen skedde på rull.

Det är den tiden på året när vi får julevangeliet skildrat i olika former; i julspele, konserter och gudstjänster berättas hur den unga kvinnan Maria på resande fot födde sin son, lindade honom och fick lägga honom i en krubba eftersom det inte fanns tak över huvudet någonstans för henne och Josef. En kort och saklig skildring som ändå låter oss ana en situation som potentiellt utsatt, otrygg och stressad.

Annika Lindholm, uppvuxen i Kalmar och Uppsala sedan 24 år, träffade sin blivande man Gustaf på en examensfest. Hon utbildade sig, paret fick sonen Nils och Annika började arbeta som barnmorska. När familjen så småningom väntade tillökning insåg de att lägenheten i Luthagen snart skulle bli trångbodd. Jakten på en ny bostad började och familjen befann sig mitt i visnings- och budgivningskarusellen när Annika på morgonen 24 januari 2018 började känna sig konstig i kroppen. Samma dag dök det upp en chans att få huset där vi nu sitter, med allt vad det innebar av förväntan och stress. På eftermiddagen började Annika på allvar undra om det nu var dags för barn nummer två att göra entré. Då hade hennes föräldrar lyckligtvis just hunnit upp till Uppsala och hon sms:ade Gustaf om att det var läge för honom att cykla hemåt, men innan han hunnit hem satte krystvärkarna i gång.

Föddes i farten

– När Gustaf kom hem mötte han ett annat scenario än han förväntat sig: jag stod på knä i sovrummet och krystade medan Nils, som var tre och ett halvt, stod bredvid och klappade mig. Samtidigt var Gustaf mitt uppe i mäklarkontakterna, minns Annika.

– Vi slängde oss in i bilen. Pappa körde men hade ingen koll på Uppsala, framför allt inte i rusningstrafiken vid 16-tiden. Vi guppade fram, Gustaf satt fram och försökte navigera pappa och i baksätet kände jag för min del att barnet var på väg. Jag tror att jag försökte kommunicera det på något sätt men hade fullt upp med att andas. Så här i efterhand kan jag som barnmorska tycka att jag väl borde ha tänkt att det skulle ha varit bättre att stanna hemma, men i situationen kände jag bara att vi måste in, in, in.

Resten av färden skedde med påslagna varningsblikers och omkörning av bussar på innerstadsgator. I höjd med Pelle Svanslös gränd blev det tydligt för Annika vad som alldeles strax skulle hända. Precis ovanför Akademiska sjukhuset, i rullande bil, föddes så Karin och fick tas emot i farten av Gustaf som lyckligtvis hann vända sig runt från passagerarsätet.

– Jag minns att jag direkt fick Karin i famnen och drog upp henne som en liten fågelunge, blöt och dan, i tröjan jag hade på mig, säger Annika med påtaglig värme i rösten och visar upp den grå stickade tröja som blev dotterns första klädesplagg.

Jag frågar Karin, som under intervjun hittills lekt i vardagsrummet med sina syskon och familjens katt, hur många gånger hon har hört den här berättelsen.

Först vet hon inte riktigt, men lite senare landar hon i en gissning på tre miljoner gånger. Förståeligt. Annika skrattar:

– När jag väl hade dig hos mig kunde jag andas ut och kände mig först jättelugn, men de där två männen framme i bilen var lite mer uppstissade.

En allé av barnmorskor

– Eftersom vi i hasten inte fått med oss mer än ett par små ansiktshanddukar hemifrån hade vi ingen filt att linda Karin i, så jag fick helt enkelt vira in henne i en dyr mohairhalsduk som jag hade. När vi kom in på avdelningen började jag känna av chocken och då stod personalen där på led. Som jag minns det rullade jag genom en allé av barnmorskor med bistra miner. Så här i efterhand är det lite roligt.

Annika konstaterar att födseln, trots all dramatik och trots att den gick så fort ("på rull under tio minuter"), ändå i slutänden blev en trygg upplevelse. Efteråt kände hon sig euforisk över vad hon klarat av.

– När man inte hinner analysera eller bromsa upp har man inget annat val än att bara följa kroppen och låta den styra. Trots att det var akut minns jag det inte som läskigt, tvärtom kommer nog Gustaf och jag alltid att bära med oss den kraft som finns i en så häftig upplevelse. I vintras sålde vi förresten bilen som Karin föddes i, faktiskt med lite sorg i hjärtat.

Ja, hur gick det egentligen med bilen?

– Min pappa var så chockad efteråt att han mest stod handfallen och undrade vad han skulle göra, så under-sköterskan sa till honom att åka hem. Det blev han som städade och sanerade bilen och vi fick dessutom full rekond från försäkringsbolaget. Bilfirman undrade vad som egentligen hänt med förarsätets baksida. Det var ett roligt samtal att ringa!

Hjälpte det dig när Karin föddes att du hade hunnit få några års erfarenhet som barnmorska?

– Jag tror att det var lättare för mig att hålla mig lugn eftersom jag kunde känna in och tolka vad som hände och jobba med kroppen utan att få panik. Till skillnad från de andra födslarna minns jag ingen smärta och det berodde nog på adrenalinpåslaget i stunden. I mitt yrkesliv har jag senare mött andra som fött i bil och deras historier liknar min, men för de anhöriga kan det nog vara lite mer panikkänslor i situationen.

I julevangeliet finns det inte husrum för Maria och Josef när Jesus födsel närmar sig. Även i vår tids Sverige rapporteras återkommande om hur de som ska föda blir nekade plats på fullbelagda förlossningsavdelningar. Just ovissheten om att få plats eller upplevelsen att bli nekad när förlossningen redan påbörjats kan påverka

flödet av ”må bra”-hormonet oxytocin och därigenom hela processen, berättar Annika.

Men att inte få plats på förlossningen är ovanligt i Uppsala. Ibland önskar ändå den som väntar barn att planera för att föda hemma och på Akademiska sjukhuset handlar det om ett fåtal av 4200–4300 under ett år.

– Det kan vara viktigt att själv få välja plats de få gånger i livet man faktiskt är med om en förlossning. Själv valde jag ju inte bilen utan följde bara min instinkt att ”åka in”.

Hur viktig är den erfarenheten för dig i arbetet nu när det gått några år?

– Den är framför allt viktig i och med att jag försöker inspirera mina patienter att lyssna på kroppen, vara i stunden och inte tänka så mycket. Eftersom jag tror att det ibland kan väcka oro pratar jag inte med dem om min egen upplevelse, men det är självklart en erfarenhet jag har med mig: vilken kraft människokroppen och alla levande varelser som föder besitter!

Vilken oro märker du idag bland patienter som står inför sin första förlossning?

– Det går i vågor beroende på vad som är aktuellt. Under barnmorskekrisen 2014 var den stora frågan ”vad händer om jag inte får plats?”. Idag gäller oron mer vilka komplikationer som kan uppstå för en själv och bebisen. Sociala medier påverkar och triggas många och vi har lite av en tillitskris för vården, kan jag tycka.

Trots dagens uppkopplade samhälle har våra mänskliga förhoppningar och orosmoln kanske inte i grunden ändrats så mycket sedan kejsar Augustus regerade i

romarriket vid Jesus födelse. Inom kristendomen sätts det centrala hoppet till vad den nyfödde Jesus ska komma att betyda och ytterst är det ett hopp om fred och försoning i en trasig värld. Men oavsett de blivande föräldrarnas livsåskådning är det lätt att tänka sig att det alltid i någon mån finns framtidstro och hopp kopplade till det väntade barnet och dess plats i världen.

Vilka existentiella funderingar möter du bland de föräldrar du träffar?

– Jag möter många som har tankar om vad våra barn föds in i, om klimatkrisen och världsläget och huruvida det är rätt att alls sätta barn till världen. Jag har också blivit ombedd att vid val av preventivmedel efter förlossningen hitta något som kvinnan kan sluta med på egen hand, om det skulle inträffa en större kris som innebär att hon inte kan få hjälp.

I vår tid har vi blivit vana vid att mäta och analysera det mesta, vilket lätt kan leda till förväntan om att kunna styra och kontrollera det som sker på de flesta av livets områden. Att släppa kontrollen kan vara en stor utmaning för den som väntar barn, menar Annika. Samtidigt tror hon att det är nyttigt för oss att ibland tvingas lita på kroppen och dess instinkter. En tilltro hon vill vara med och stärka.

– Förr förmedlades kunskap mellan generationerna och i vissa kulturer finns fortfarande mycket backup för de nyblivna föräldrarna, men många saknar sådana resurser idag. Vi bor för oss själva på ett annat sätt och många som kommer hem med barnet för första gången upplever sig vara helt ensamma i det nya. Samtidigt sät-

”Jag minns att jag direkt fick Karin i famnen och drog upp henne som en liten fågelunge, blöt och dan, i tröjan jag hade på mig.”

ter många förstås hoppet till sin egen familj, vill se om sitt eget bo och har en tro på och en stark önskan om just den egna förmågan att ge sitt barn trygghet.

Fångade i farten

I Bibelns julberättelse står Maria och Jesusbarnet av förklarliga skäl i centrum. Vad Josef sa och gjorde i samband med den ungefär 15 mil långa resan från Galilleen till Judeen berättar Lukasevangeliet däremot inte mycket om. Även i vår intervju har vi hittills främst träffat mor och barn, men just som vi börjar ladda för fotografering dyker pappa Gustaf upp i hallen. Hur upplevde han Karins födsel och den korta men dramatiska resa då han bokstavligen fångade dottern i farten?

– Som jag minns det fanns det ingen tid att tänka när det väl hände. Att vrida sig bakåt från passagerarsätet var inte den bästa arbetsställningen för att ta emot ett barn ... men det gick så fort och vi var väldigt snabbt i goda händer på förlossningsavdelningen. Mitt i alltihop ringde dessutom mäklaren och när jag var tvungen att gå ut och ta samtalet var det förstås svårt att låta bli att undra om inte Annikas kollegor skulle tycka att jag var en riktig skitstövel. Mest kände jag en stor lättnad över att Karin andades och att Annika blev väl omhändertagen.

Som i alla familjer är varje födsel sin egen berättelse och på väg ut förstår vi att lillebror Bos ankomst inte heller var utan dramatik. Men det är en helt annan historia som framför allt Gustav är glad att den inte innehåller någon bilfärd i rusningstrafik:

– Med Karin gick det ju bra på det sättet, men man kanske inte ska pröva lyckan för många gånger. +

Julevangeliet

Luk 2:1–20

Vid den tiden utfärdade kejsar Augustus en förordning om att hela världen skulle skattskrivas. Det var den första skattskrivningen, och den hölls när Quirinius var ståthållare i Syrien. Alla gick då för att skattskriva sig, var och en till sin stad. Och Josef, som genom sin härkomst hörde till Davids hus, begav sig från Nasaret i Galileen upp till Judeen, till Davids stad Betlehem, för att skattskriva sig tillsammans med Maria, sin trolovade som väntade sitt barn.

Medan de befann sig där var tiden inne för henne att föda, och hon födde sin son, den förstfödde. Hon lindade honom och lade honom i en krubba, eftersom det inte fanns plats för dem inne i härbärgat.

I samma trakt låg några herdar ute och vaktade sin hjord om natten. Då stod Herrens ängel framför dem och Herrens härlighet lyste omkring dem, och de greps av stor förfäran. Men ängeln sade till dem: ”Var inte rädda. Jag bär bud till er om en stor glädje, en glädje för hela folket. I dag har en frälsare fötts åt er i Davids stad, han är Messias, Herren. Och detta är tecknet för er: ni skall finna ett nyfött barn som är lindat och ligger i en krubba.” Och plötsligt var där tillsammans med ängeln en stor himmelsk här som prisade Gud:

*Ära i höjden åt Gud
och på jorden fred
åt dem han har utvalt.*

När änglarna hade farit ifrån dem upp till himlen sade herdarna till varandra:

”Låt oss gå in till Betlehem och se det som har hänt och som Herren har låtit oss veta.”

De skyndade i väg och fann Maria och Josef och det nyfödda barnet som låg i krubban.

När de hade sett det, berättade de vad som hade sagts till dem om detta barn.

Alla som hörde det häpnade över vad herdarna sade.

Maria tog allt detta till sitt hjärta och begrundade det.

Och herdarna vände tillbaka och prisade och lovade Gud för vad de hade fått höra och se:

allt var så som det hade sagts dem. +

Nedbäddad i Fålhagens funkisbebyggelse ligger Almtunakyrkan, en mörkt teglad kyrka som för tankarna till ett medeltida kloster. I en svacka i landskapet, där man en gång bröt lera till traktens tegelbruk. Här möts folkhemmets efterkrigstidsdrömmar och klostertraditionens stillhet.

I folks dagliga liv

Text Mårten Löfgren

Foto Patrik Lundin

I början av 1900-talet började åkermarken ersättas av bostadshus i det som skulle bli stadsdelen Fålhagen. Däremot dröjde det innan det byggdes kyrkor i den här delen av Uppsala. Planer fanns, men själva kyrkobyggnaden sköts upp. Först 1959 invigdes Almtunakyrkan.

Till bygget anlätades arkitekten Peter Celsing (1920–1974), vars byggnader kom att förknippas med folkhemmets rekordår under 1950-, 60- och 70-talen. Han ritade bland annat Kulturhuset vid Sergels torg, Filmhuset vid Gärdet och Riksbankshuset vid Brunkebergstorg. Även tillbyggnaden till

Carolina Rediviva och det dåvarande Humanistiskt-samhällsvetenskapligt centrum, nuvarande Ekonomikum, i Uppsala kommer från honom.

I Kulturhuset ville Celsing låta vardagen och kulturen mötas. Gränserna mellan så kallad finkultur och folklig kultur skulle suddas ut. Huset formgavs som ett slags "kulturens vardagsrum", ett öppet hus för alla mitt i staden. Kulturhuset invigdes 1974, drygt ett decennium efter Almtunakyrkan.

Under 1900-talet växte småkyrkorörelsen fram, med målet att bygga nya kyrkor i de snabbt växande städerna. Syftet var att

förverkliga folkkyrkotanken, idén om en öppen och bred kyrka för hela folket. Kyrkan skulle finnas i människors vardagsmiljö och dagliga liv. Almtunakyrkan är tydligt präglad av detta, kyrkobyggnaden har medvetet fogats samman med församlingshemmet. Kyrkorummet är intimt, mer som ett vardagsrum än något högtidligt och monumentalt.

Ojämnt och levande

Almtunakyrkan har tydliga referenser bakåt i historien och till andra kultursfärer än den svenska. När Uppsala domkyrka renoverades i slutet av 1800-talet, ersattes

det ursprungliga handslagna medeltida teglet i stora delar av exteriören med maskinslaget tegel.

I Almtunakyrkan är det mörk-röda teglet ojämnt och levande och upplevs som handgjort. Kyrkorummets tunnvalv av träpanel påminner om medeltida valv i uppländska landsbygdskyrkor.

För tankarna till Egypten

De små rutindelade fönsterpartierna mot gården och valvens form kan också föra tankarna till koptisk-ortodoxa kyrkor i Egypten eller andra orientaliska kyrkor i Mellanöstern. Under två år arbetade Celsing i Beirut i Libanon och

gjorde då resor i regionen vilket kan ha inspirerat honom.

Uppsalakonstnären har satt tydlig prägel på Almtunakyrkan. I det dunkla kyrkorummet lyser Ragnar Johanssons altartavla, en färgstark triptyk från 1963, explosiv i sin färgrikedom.

Vid uppgången till klostergården står skulptören Eric Ståhls verk Pilgrimen från 1979, en hukande pilgrim som tar emot besökaren. Ståhl föddes i Uppsala och utbildades bland annat vid Vatikanens mosaik- och skulpturskola i Rom.

Öppna inkluderande rum

Efter studierna blev Celsing en av de mest inflytelserika moderna kyrko- och offentliga byggnadsarkitekterna i Sverige. Det går inte att fastställa i vilken grad som han själv påverkades av tidens idéströmningar. Men efterkrigstidens samhällsbygge handlade mycket om att bidra till att demokratisera både staden och kulturlivet. Byggnader som Almtunakyrkan och Kulturhuset formgavs som öppna, inkluderande rum, arkitektur som skulle stödja mer jämlika relationer mellan människor, snarare än befästa auktoritära hierarkier. ➕

Kristi kropp för dig utstansad

Text och foto
Sigrid Asker

Många kanske aldrig har tänkt på var och hur oblaten, de runda små brödkakorna, tillverkas. De som jobbar på Ersta oblatbageri har däremot full koll på processen, som har tusenåriga anor. Oblaten, brödkakorna, symboliserar Kristi kropp vid nattvarden.

– Det här är ett hantverk som kräver mycket känsla, säger Kristina Holmberg, verksamhetschef på Ersta kyrka.

Ersta diakoni på Söders höjder i Stockholm har en svindlande utsikt över Riddarfjärden. I byggnaden till höger när jag kliver in på den stenlagda gården ligger oblatbageriet. Det tar ett tag för mig att förstå, för vid en första blick genom fönstret tror jag mig se någon form av systuga.

– Här stansar vi ut oblaterna, förklarar volontären Susanne Krogstadholm Stjernfelt, som sitter vid en av de maskiner som på avstånd påminner lite om en gammaldags symaskin.

– Man trampar med foten så att de trycks ut. Om något av oblaten inte är perfekt, till exempel att bilden av krucifixet från Ersta kyrka som ska finnas på alla oblater inte syns ordentligt, då kasserar vi det.

Maskinerna har inte hängt med ända sedan oblatbageriet grundades 1909 men är mycket lika de som användes på den tiden. Det är inte helt lätt att hitta reservdelar om något går sönder, berättar Kristina Holmberg, diakon och verksamhetschef för Ersta kyrka.

– Det här är ett hantverk som kräver mycket känsla. Vi har i dag tre heltidsanställda, en timanställd och flera volontärer. Flera har varit här i många år, det de inte vet om att baka oblater är inte värt att veta, säger hon.

Ersta oblatbageri väljer glutenfritt

Intill packrummet finns själva bageriet, där Didi Gesess och Simon Bermann på löpande band placerar den gula degen mellan två rykande gräddningsjärn. Det här

sättet att framställa oblater går tillbaka till 800-talet. Endast tre-fyra oblater kunde till en början tillverkas samtidigt, men antalet ökade så småningom. Fortfarande är principen för oblatjärn densamma, men de är numera elektriska och rymmer 44 oblater.

– Så där, nu är det klart, säger Simon och lyfter efter några sekunder upp en färdig rund kaka som ser ut lite som ett tortillabröd.

Degen görs på majsmjöl, ris mjöl, guarkärnmjöl och potatisstärkelse. Oblaterna som tillverkas här är alltid glutenfria och ekologiska. Ersta oblatbageri levererar främst till Svenska kyrkans församlingar men även till frikyrkor och församlingar i andra länder. Det finns dock samfund som väljer bort oblater utan vete, trots att de inte kan göras helt glutenfria.

– Enligt en striktare tolkning av Bibeln ska oblaterna bakas av just vete. Det pågår en diskussion inom kyrkan, säger Kristina.

– Här ser vi det som viktigast att alla ska kunna delta i nattvarden. Filosofiskt kan man ju fråga sig, är sabbaten till för människan eller är människan till för sabbaten?

Berit Hansson

Oblaten är en symbol för Kristus

I övrigt görs inga avsteg från traditionen. Oblaterna ska vara lite krispiga och inte smula för mycket. De har alltid samma krucifixsymbol och att uppdatera receptet för smakens skull är inte aktuellt.

– Oblaten är en helig symbol. Det handlar ju inte om att äta i vanlig bemärkelse, säger Kristina.

Om någon skulle få för sig att beställa en låda med oblater för att tugga på till fredagsmyset kommer det med andra ord bli ett tydligt nej från Ersta oblatbageri.

– Det skulle vara helt fel. Nattvardens bröd och vin är symboler för Kristus, berättar Kristina.

Det finns bara två oblatbagerier i Sverige varav Ersta diakonis är det största. Drygt fyra miljoner oblater tillverkas här varje år. Som störst är efterfrågan inför julen och påsken. Kristina fortsätter:

– Verksamheten är viktig, både eftersom det inte finns så många oblatbagerier och eftersom det anknyter till historien. Nattvarden är en viktig del av vår svenska kyrka.

Kristina Holmberg

Simon Bermann

Susanne Krogstadholm-Stjernfelt

Diakonin genomsyrar arbetet

Ordet oblat kommer av latinets oblatum, som betyder "det framsatta" eller "det offrade". Ursprungligen syftade det på brödet som de första kristna medförde till sina nattvardsmåltider. I dag är oblat benämningen på de tunna kakor av osyrat bröd, präglade med korset eller andra kristna symboler, som delas ut vid nattvarden. Efter schismen mellan kyrkorna i Rom och Konstantinopel på 1100-talet blev en av skillnaderna att grekisk-ortodoxa kristna använder jäst bröd medan katoliker använder osyrat. Det är den senare traditionen som lever vidare även i protestantiska kyrkor.

I packrummet fortsätter volontärerna att stansa ut oblater. Spillet som blir kvar av den runda, tunna brödkakan hamnar i stora papperspåsar framför maskinerna. Det kommer att komposteras och bli jord att odla växter i.

– Tidigare har man använt spillet till att baka fröknäcke, berättar Susanne.

Oblatbageriet har sedan start varit en del av diakonin. 1909 utsågs diakonissan Louise Spångberg att ansvara för tillverkningen. Via Diakonissestiftelsen i Köpenhamn fick hon råd om hur bakningen skulle gå till. De första oblatjärnen var elektriska och köptes in från Tyskland. In på 1980-talet skötte bageriet främst av pensionerade diakoner som arbetade ideellt. I dag har man både anställda och volontärer. Överskottet från försäljningen går till Ersta diakonis sociala verksamheter.

– All vår verksamhet genomsyras av diakonins grundtanke, att vi hjälps åt, konstaterar Kristina.

Till sist läggs de färdiga oblaterna i rörformade, stötsäkra förpackningar. Nu är de redo att levereras till församlingar runtom i landet. +

Kultur i jul

Sammanställt av Henrik Viberg

Oavsett om du hör till dem som kan unna sig en lång jul- eller nyårsledighet eller inte HOPPAs vi ändå att du får möjlighet till återhämtning under helgerna. Här kommer några Uppsalabors tips på vad som är värt att se, läsa och lyssna på under årets sista veckor.

Patric Kiraly, kulturprofil

– Sedan femton år tillbaka är Vince Guaraldi's *A Charlie Brown Christmas* den självklara ljudtapeten hemma hos oss från första advent till julafton. Kombinationen av jazz, melankoli och barnslig förväntan lyckas på något märkligt sätt fånga allt som julen handlar om. Den är både stilla och svängig, nostalgisk men ändå tidlös. Och ärligt talat – ingen jul är komplett utan att *Linus and Lucy* snurrar på repeat i bakgrunden medan man tänder ljus eller klär granen.

17 | HOPP

Jacke Sjödin, underhållare

– Det enda man verkligen behöver konsumera till jul är förstås *Karl-Bertil Jonssons julafton*. Jag kan skippa övrig konsumtion, från köttbullar till julklappar. Men Karl-Bertil behövs mer och mer för varje år, inte minst i en tid då omsorg om andra människor, solidaritet och värme tycks vara på utdöende för att i stället ersättas av håfullhet, nedtryckande och behovet att visa sig starkare än andra. Vill man också konsumera en bok är min bästa läsupplevelse 2025 Andrew Waldens *Jävla karlar*.

Mattias Klum, fotograf, filmare och författare

– Jag försöker lyssna på *Söndagsintervjun* av och med Martin Wicklin, en skicklig journalist jag uppskattar. Tycker också om att uppleva konserter live runt jul med till exempel Radiokören, Allmänna Sången eller OD. Jag älskar viss lyrik, gärna svenska antologier. Annars uppskattar jag att ha tillbringat så många traditionella högtider i andra kulturer, ibland på platser där jul, nyår, påsk och midsommar känns väldigt avlägsna.

Maria Strømme, professor i nanoteknologi

– Två av de böcker som betytt mest för mig när det gäller frågan "vad är livet?", är *Physics of God* av Joseph Selbie, och *Dying to Be Me* av Anita Moorjani. Selbies bok väver samman modern fysik med andlig förståelse och visar hur vetenskapliga och mystiska insikter pekar mot samma verklighet. Moorjanis bok beskriver hennes nära-döden-upplevelse och den djupa transformation som följde. Det är en ögonöppnare kring vad det innebär att vara människa och hur vi alla hänger samman.

Tomas Rylander, rektor och körledare

– Tänk att varje Första advent få sjunga Otto Olsson körpärla *Advent* som körpostludium. Pampigt och poetiskt! Triads *Tänd ett ljus* hörs visserligen i affärernas muzak överallt, men då Lucia-niorna sjunger med målbrottsröster blir jag rörd. Och till sist: jag är morgonpigg och tycker mer om julotta än midnattsmässa. Orgelbrus, och som första psalm givetvis *Var hälsad sköna morgonstund*.

Elin om lättja

På jakt efter den blinda fläcken

Är det värt att idag fundera kring rent medeltida begrepp som dödssynder? Uti- från de strömningar vi ser i världen har Hopp landat i ett ja som svar på den frågan. I varje nummer bjuder vi in gästskribenter som personligt och med samtidsperspektiv reflekterar över var sin dödssynd. Högaktuel- la Uppsala författaren Elin Cullhed har valt att vända och vrida på lättjan.

**Gästskribent i serien
om dödssynderna**

Elin Cullhed, författare

Foto/bild Elisabeth Toll och
Pieter van der Heyden

Lättja? Really? Det finns ju hur många smarriga dödssynder som helst att välja på. Och tyvärr till- hör jag perfektionisterna, är inte någon som tar lätt på något alls. Men kanske är det just där skon klämmer. För jag tror att det där duktiga draget i mig tenderar att dölja sin motsats. Det hårda grep- pet jag kopplar om allt bidrar i sig till ett slags vårdslöshet, en annan typ av slarv. Men inför vad? Jag antar att det är det jag i den här texten vill försöka upptäcka.

Min farfar Sture Cullhed var överläkare, gynekolog. Han hu- maniserade kvinnosjukvården på 1960- och 70-talen i Sverige, skrev böcker och hjälpte kvinnor och deras partners till rätt vård i livets olika skeden. Han var en riktig medmänniska, klok och omtänk- sam. Jag älskade honom. Men när han dog försvann en så viktig del av vår familj, och delar av min barndom fick jag lämna bakom mig. Jag minns det som att det blev kallt utan honom. Det är lätt att säga det i efterhand, men man kan faktiskt säga att han förbisåg sina egna tecken. Han gick inte till dok- torn med sina symptom, sen gick det snabbt utför av spridd cancer.

Är envishet tecken på lättja? En enveten tanke om att ”det drabb- ar inte mig”. En blind fläck, den egna svagheten som man i sin upptagenhet av fliten glömmer att vara vaksam på. En läkare får väl inte själv cancer? Kanske handlar det om en övertro på tryggheten, en känsla av att sitta säkert i sitt bo, och nu pratar jag kanske inte om min farfar längre utan om pliktskyldiga svenskar i största allmänhet. En väldfärdsövertygel- se om att vi genom att ha uppnått ett visst mått av luthersk duktighet i världen ska åtnjuta vissa privile- gier, kamma in trygghetssegern. Det gränsar väl till högmod?

”Lättja för med sig sömnaktig- het, den håglöse får utstå hunger”,

står det att läsa i Ordspråksbo- ken (19:15). Kanske är det denna sömnaktighet jag far efter, den blinda fläcken som får hjälten i alla berättelser att begå sitt berömda fel.

Eller har den som hemfaller åt lättja bemödat sig för mycket, varit för duktig? Och nu orkar hon inte mer? Den danska författaren Naja Marie Aidt är inne på det när hon i sin roman *Övningar i mörker* (2025, övers. Ninni Holmqvist) gestaltar ett slags uppskjutet självomhän- dertagande som inträder för en kvinna i femtiosjuårsåldern, efter alla år i omsorgens tjänst. ”Nej. Aldrig mer, det räcker nu. Duktig flicka, vad du har bemödat dig.”

Kanske läge då att räcka upp handen redan i början av fyrtio- årsåldern och tillstå att man har försummat sig. För jag tror att man som kvinna får betala ett högt pris om man negligerar sig själv. Berättarjaget i Aidts bok har varit duktig för andras skull – inte sin egen. Varför ska det vara förenat med skam, nästan som en döds- synd i sig, att ta ansvar för sig själv fullt ut som kvinna? Som vuxen i världen måste man ju ta på sig den berömda syrgasmasken först. ”Den som är försumlig i sitt arbete / Är broder till rövaren”, säger ett annat Bibelord (Ordspr. 18:9).

Alltså tillstår jag: min perfektio- nism var kompensatorisk. Jag ar- betade hårt på många fronter, men att tyda mina egna tecken förneka- de jag mig. Jag vet inte ens riktigt vilka de är. Det kanske inte gör mig till en rövare, men väl till ett slags modern syndare? Lättjefull, bakom en mask av perfektion. Men sent ska syndaren vakna. Arbetet med att tyda dem börjar nu! +

Lättja
Flit

Vällust
Kyskhet

Avund
Medmänsklighet

Frosseri
Måttfullhet

Vrede
Tålmod

Trådar av tro

Text Ulrika Nordström

Foto Tommy Hvitfeldt

I en tid där det personliga och hållbara får allt större plats har bårtäcket åter blivit en betydelsefull del av begravningsceremonin. Med sin lågmälda funktion och symboliska anknytning till lokalbygd, organisation eller släkt skapar det en värdig inramning, det bär på både tradition och känsla.

Bårtäcket har sina rötter i medeltiden och då användes det för att bokstavligt täcka den döde på båren. Människor dog oftast i hemmet och lades på en bädd eller en bår i väntan på begravning. Täcket användes som skydd och för att svepa in den avlidne. På 1600-talet blev tiden mellan död och begravning längre och man började använda kistor i högre utsträckning. Bårtäcket fortsatte att användas och placerades ovanpå kistan istället för att omsluta den avlidne. Påkostade bårtäcken med vapensköldar och symboler togs fram och användes av adeln, medan mindre välbärgade också använde tyg som täckte kistan men då av enklare kvalitet och med färre utsmyckningar. Det var vanligt att äldre bårtäcken var konstnärligt utsmyckade med broderade texter, årtal och initialer, och kunde användas av släkter i generationer. En parallell kan dras till dopklänningen som än idag kan gå i arv inom familjen och som ibland bär de döptas initialer eller namn som broderade minnen av dopet.

Under 1700- och 1800-talet blev kistorna mer dekorerade och under 1900-talet minskade användningen av bårtäcken till förmån för rikt utsmyckade kistor och stora blomsterdekorationer. I dag har bårtäcket fått en renässans. Det får stå för omsorg, stillhet och hållbarhet. Genom sin funktion skapas en känsla av värme och

omtanke som ramar in avskedet på ett värdigt och hållbart sätt och det kan användas vid både kyrkliga och borgerliga begravningar. Det vanliga är att församlingar eller pastorat beställer bårtäcken av textilkonstnärer och att täckena sedan förvaras i kyrkan och hanteras med stor varsamhet. Det går alltid att kontakta sin närmaste församling eller kyrka för att höra om det finns ett bårtäcke att låna för begravning i just den kyrkan eller kapellet.

Tillhörighet och personligt avtryck

Ett bårtäcke kan skapas för en person, familj eller organisation. Det kan vara unikt utformat med utsmyckningar, färgval eller vävteknik som speglar den avlidnes liv, tillhörighet eller personlighet eller utifrån sådant som förknippas med den församling eller det pastorat som äger bårtäcket. På så sätt blir det inte bara en dekoration utan ett uttryck för tillhörighet och identitet. Täcket är ofta tillverkat av ull eller lin. Många förknippar bårtäcken med en mindre påkostad kista som man vill dölja genom att täcka med tyg men det motbevisas av alla statsbegravningar där bårtäcke används än idag.

Vid defileringen under begravning – det sista avskedet framme vid kistan – är det vanligt att placera handbuketter på en skyddsduk vid huvudändan av kistan. Det vävs ofta en extra "mullduk" där prästen kan ösa jorden under avskedet och en "blomsterduk" för blommor. Ett fotografi på den avlidne kan placeras ovanpå bårtäcket, som en personlig hälsning och större blomsterarrangemang placeras vid sidan av eller framför kistan under begravningen.

Dopklänning och bårtäcke, en påminnelse om livets cirkel där trådar av tro, tradition och hantverk väver samman början och slutet till en helhet. Ett bårtäcke blir då inte bara ett skydd utan en symbol för att vi bärs, även i avskedet. +

Det blå-rosa bårtäcket på bilden förvaras i Stillhetens kapell, Gamla kyrkogården i Uppsala.

		↓		GÅRDS- HUSEN	DET VERKAR AVLAS- TANDE	↓	KAN LAGRAS SKÅNKA	↓	NÄR BONDEN MJÖLKAR RÄN	BETA
ORD- ORDEN										
SKJUTER I LUFTEN										
						OMFAT- TANDE MÅTT TABU				
→ FÖLJER EN DEL SLAVISKT GÅR RUNT								FÖRE SOL EFTER DITT		
FIN TITEL MED FIL					NAT- TADE					STÅR EN STYRAN DE TILL
								SPELORD- NING GILLAR SKÅMT		
→ ARGEN- TINSK FOLKKÖ- RELSE									FÖLJER VISST DELTA	
PAS- SERAT ÄR KRYSS IBLAND				SKA- PELSE HAFT PÅ KÄNN						
BÅDE FÖR SYMBOLISK OCH SYNBAR TILLRÄT- TAVISNING	↓	HAR MAN SLINGRA	KAN MAN FÅ ROI	HÄRDEL	LÅNG- RANDIG				SES SIST TALADE KORT	
FRAM- TIDS- BILDEN				↓	↓		SOLHETTA DEN SLANGS ÖVER BORD			PIPPI I FOLK- MUN
VALUTA NÄRA OSS			SES MÅNGEN GRILL KAN GE OB					KAN BÄRA VIRUS PASTISCH		
ARBETS- TRÄ- NING	MISS- LJUD KRAFTIG				RAMLA URRING- NING				SMILA BRÖL- LOPS- FÄGEL	
FATTADE EN SLAG- FÄRDIG BONDE	→			HERDE- GUD MITTEMOT BUDA		LÄSES I MINDRE SKALA HÄNDER				
→		SKING- RAR NORNA						MINDRE SLAGFÄLT RYTMIS- KA ORD		
RENAR I ANA- TOMIN				BRUKAS VID BRYT- NING	↓	SVINDEL VANLIG FRÅGA				DROG MEST FÖRR TENN
BARA EN TIDS- FRÅGA			SLIKT ESS IMPO- NERAR				ÄR ÄVEN FÄRING			
SATT IGÅNG KOLUGN				I SÖTT SVIN						SVANTE DREJENSTÄN

KORS ORD

För att vara med sänder du ditt svar – meningen som du fått fram i de färgade rutorna – i ett mejl till uppsala.hopp@svenskakyrkan.se eller som vanligt vykort till Hopp, Svenska kyrkan Uppsala, Box 897, 751 08 Uppsala. Viktigt att ditt svar inkommit senast 5 februari 2026.

Lycka till!

> Aktuellt <

LÅT OSS TILLSAMMANS
LYSA UPP VINTERMÖRKRET
OCH FIRA JULENS UNDER.

*God
Jul*

SE JULENS PROGRAM PÅ SVENSKAKYRKAN.SE/UPPSALA/JUL

Kyrkguiden

Ladda hem Kyrkguiden från Trossamfundet Svenska kyrkan. Finns i mobilens appbutik. Då har du alltid aktuellt program med dig.

Barn och Bergman i Gottsunda

Gottsunda kyrka satsar extra på konsten i kyrkorummet de kommande tre åren med gästade utställningar från mestadels lokala konstnärer. Just nu finns Klara Granlöfs uttrycksfulla barnporträtt i pastell (i bild) att beskåda i kyrkan fram till och med 6 januari. Under våren 2026 kommer du också kunna se Pia Bengtsson Melins korsstygnstavlur med motiv från Ingmar Bergmans filmer. Håll utkik efter datum på svenskakyrkan.se/uppsala/gottsunda

Bröllopsmusik

I Helga Trefaldighets kyrka söndag 8 februari klockan 15 kan blivande vigselpar lyssna till olika smakprov av bröllopsmusik. Efter konserten bjuds på enkelt fika. Det kommer att finnas präster och musiker på plats som berättar om vigselgudstjänsten och ger tips.

Funkamässor och gudstjänster på teckenspråk

Söndagarna 25 januari och 22 mars klockan 10 är det Funkamässor i Tunabergskyrkan, som alltid med teckenstöd.

Gudstjänster på teckenspråk ges söndag 23 januari och 22 februari klockan 13, även de i Tunabergskyrkan.

Välkommen att besöka kyrkans kaféer i Gottsunda och Centrum

GENOMFARTEN

Café Genomfarten, 13–19 år
må–to 15–22, fr 15–24, lö 17–22
Drottninggatan 13

KAFÉ
VARDAGSRUMMET

Kafé Vardagsrummet, ti, to 14–16.30, fr 13–15
i Gottsunda kyrka

Katedralkaféet

Katedralkaféet, må–fr 10–16, lö–sö 10–17
intill Uppsala domkyrka

OBS Öppettiderna kan påverkas av helgdagar.

Samtal och stöd

[svenskakyrkan.se/upsala/
stod-och-hjalp](https://svenskakyrkan.se/upsala/stod-och-hjalp)

Sing-a-long, sjung de nya förslagen

Svenska kyrkans psalmbok omarbetas och planeras finnas klar att använda 2030. Besök webbsidan svenskakyrkan.se/psalmboken/de-nya-psalmforslagen för att lyssna, läsa texterna och sjunga – där finns text och noter på över 200 olika förslag. Lördag 7 februari klockan 14–15.30 sker en sing-a-long i Helga Trefaldighets kyrka. Kom och sjung!

Julgemenskap

Jul på Uplands 24–25/12 kl 12–22

Gemenskap och mat på Uplands nation,
S:t Larsgatan 11.

Julkrubba följt av julfirande 24/12 kl 11

Sävja kyrka, Carl von Linnés 2. Anmäl dig gärna,
se aktuell info på svenskakyrkan.se/danmark-funbo

Stadsmissionens jul i gemenskap 24/12 kl 12–15

Baptistkyrkan, Dragarbrunnsgatan 54.
Anmälan till jul@uppsalastadsmission.se

Julotta och julfrukost 25/12 kl 7

Uppsala domkyrka och Katedralkaféet.

Julmys i Salabackekyrkan 25/12 kl 15–19.30

Salabackekyrkan. Lästmakargatan 7B /
Nära Brantings torg.

Öppet hus i juletid, Missionskyrkan 27–30/12 kl 17–20, 31/12 kl 14–17.30

Sankt Olofsgatan 40.

Julsånger i Årstakyrkan 26/12 kl 15

Årstakyrkan. Sparrisvägen 9 / Nära Årsta centrum.

Mässa och pizzabuffé 1/1 kl 16

Salabackekyrkan. Lästmakargatan 7B /
Nära Brantings torg.

Fler tips

Se svenskakyrkan.se/upsala/jul
samt ukr.nu

Fri eller ofri

Sidan 3

Luthersk duktighet

Sidan 18

Pilgrim välkomnar

Mitten

Julevangeliet

Sidan 11

Fyra miljoner om året

Sidan 14

